

He Tono ki te Kooti Whakamana i raro i "Te Ture (Whakamana Take) Whenua Maori, 1893."

I ROTO I TE KOOTI WHAKAMANA TAKE
KEI KIHIPANE.

Mo runga i te tono a HEMI KARA me WI PERE, o Kihipane, o te Takiwa Porowini o Akarana, kia whakamana take paanga e tonoa ana e rua i roto o Tahora Nama 2 Poraka, kei roto i Takiwa Kooti o Kihipane.

A. K O maua ko Timi Kara me Wi Pere, o Kihipane, Mema o te Paramata o Niu Tirenī, e tono ana i raro "Te Kooti Whenua Maori (Whakamana Take) Ture, 1893," kia whakamana tetahi kanataraki o nga tangata o Tahora Nama 2 Poraka (ko taua poraka kei te Takiwa Kooti Whenua Maori o Kihipane, ko tonu nui 213,000 nga eka, nuku atu iti iho ranei), me Wiremu Rii Rihi, Roia, raua ko Wiremu Pere, o Kihipane, nga Kai-whakahaere mo Te Kamupene Whakanohono Whenua Maori o Niu Tirenī (Tuturu).

g. E hiahia ana maua kia tac ki te aroaro o te Kooti Whakamana Take a te Mane, te 14 o nga ra o Pepuere, 1896, i te 10 o te karaka i te awatea i muri tata ranei e watea ai te rongo i nga roia mo tenei kechi.

c. Ko te ahua o tenei mahi ka tonoa nei kia whakamana he kanataraki i whakaritea i te 18 o nga ra o Tihema, tau 1889, i waenganui i katoa nga tangata whai paanga ki Tahora Nama 2 Poraka, me Wiremu Rii Rihi raua ko Wiremu Pere nga Kai-whakahaere mo Te Kamupene Whakanohono Whenua Maori o Niu Tirenī (Tuturu), ara he tuku ki taua Kamupene ne te katoa o nga tangata o taua poraka whenua kia tiakina mo nga Maori whai paanga ki taua whenua i raro i nga ritenga huihuinga tahitanga o taua Kamupene ko taua Kamupene i raro i taua kanataraki i tuku maua he moni ma nga tangata whai paanga mo runga hoki i taua whenua.

d. Ko te whenua i meatia kia whakawhitia kētia e taua kanataraki ko ia ko te whenua e huaina ana ko Tahora Nama 2, kua whakawhitia i runga ake ra ko tonu tino taka he take Tiwhikete i raro i "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1886," he mea i tuhia i te o nga ra o 1889.

e. Ko te ahua o te paanga whenua e meatia ana nga kai-tono kua riro mai ma te Kooti e homai ko ia he take tuturu ki taua whenua mo ake tonu atu.

f. Ko nga mea i riro mai ai ta maua maua ki taua whenua a mau nei ki a maua ko ia e whai iho nei ara:--

- (1.) Tata kanataraki i waenganui i nga tangata whai paanga ki taua Tahora Nama 2 Poraka me Wiremu Rii Rihi raua ko Wiremu Pere nga Kai-whakahaere mo te Kamupene Whakanohono Whenua Maori o Niu Tirenī.
- (2.) Tiiti mekete, o te 3 o Hurae, 1888, na taua Kamupene Whakanohono Whenua Maori o Niu Tirenī ki te Peeke o Niu Tirenī.
- (3.) Tiiti tuku, o te 5 o Akuhata, 1890, taua Peeke o Niu Tirenī ki te Kamupene Whakahaere Whenua o te Peeke o Niu Tirenī.
- (4.) Tiiti tuku, o te 10 o Hurae, 1891, na te Kai-Rehita o te Hupirini Kooti o Niu Tirenī kei Kihipane ki taua Peeke o Niu Tirenī Whakahaere Whenua.
- (5.) Pukapuka kirimiri, o te 17 o Pepuere, 1892, i waenganui i te Peeke Whakahaere Whenua o Niu Tirenī, o te taha tuatahi ko Wiremu Rii Rihi o Kihipane, Roia, o te taha tuarua a me maua ake (nga kai-tono) o te taha tuatoru.

g. He tuhī nga reta mai kia maua o roto te Taone o Kihipane, ko te Tari o Rihi me Tei, Roia, Karaitone Rori.

h. E hiahia ana maua ko nga whenua me nga paanga o katoa o nga tangata whai paanga o taua whenua nga whenua me nga paanga o katoa o ia tangata kua whakawhitia i te wharangi 1 o tenei tono i raro i taua maua ka tonu maua kia whakawhitia i raro i nga whakatau o tenei Kooti na reira i tukua atu kia ratou ki o ratou kai whakakapi ranei i runga i te rarangi ingoa ki konei. A e hiahia ana maua ko nga tangata katoa ano hoki e tono whai paanga ana ki tenei mea kia huaina he huinga e uru ana ki enei whakahaere.

I tuhia ki Kihipane, i tenei te 21 o nga ra o Tihema, 1895.

TIMI KARA,
WI PERE,

(Na to raua Roia me Kai-whakahaere,
WIKITA KEREMU TEI).

Ki te Rehita o te Kooti Whakamana Take,
Kihipane.

1

He Tono ki te Kooti Whakamana i raro i "Te Ture (Whakamana Take) Whenua Maori, 1893."

I ROTO I TE KOOTI WHAKAMANA TAKE,
KEI KIHIPANE.

Mo runga i te tono a HEMI KARA me WI PERE, o Kihipane, o te Takiwa Porowini o Akarana, kia whakamana take paanga e tonoa ana e rua i roto o Mangapoike Nama 2 Poraka, kei roto i Takiwa Kooti o Kihipane.

A. K O maua ko Timi Kara me Wi Pere, o Kihipane, mema o te Paremete o Niu Tirenī, e tono ana i raro "Te Kooti Whenua Maori (Whakamana Take) Ture, 1893," kia whakamana tetahi kanataraki o nga tangata o Mangapoike Nama 2 Poraka (ko taua poraka kei te Takiwa Kooti Whenua Maori o Kihipane, ko tonu nui 29,782 nga eka, nuku atu iti iho ranei), me te Niu Tirenī Kamupene Whakanohono Whenua Maori (Tuturu).

b. E hiahia ana maua kia tac ki te aroaro o te Kooti Whakamana Take a te Mane, te 10 o nga ra o Pepuere, 1896, i te hawhe pahū o te 10 o te karaka i te awatea i muri tata ranei e watea ai te rongo i nga roia mo tenei kechi.

c. Ko te ahua o tenei mahi ka tonoa nei kia whakamana he kanataraki i whakaritea i te 30 o nga ra o Oketopa, tau kotahi mano e waru rau e waru tekau ma wha, i waenganui i katoa nga tangata whai paanga ki Mangapoike Nama 2 Poraka me te Niu Tirenī Kamupene Whakanohono Whenua Maori (Tuturu), ara he tuku ki taua Kamupene na te katoa o nga tangata o taua poraka whenua kia tiakina mo nga Maori whai paanga ki taua whenua i raro i nga ritenga huihuinga tahitanga o taua Kamupene ko taua Kamupene i raro i taua kanataraki i tuku maua he moni ma nga tangata whai paanga mo runga hoki i taua whenua.

d. Ko te whenua i meatia kia whakawhitia kētia e taua kanataraki ko ia ko te whenua e huaina ana ko Mangapoike Nama 2, kua whakawhitia i runga ake ra ko tonu tino taka he take Tiwhikete i raro i "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1880," he mea i tuhia i te 30 o nga ra o Oketopa, 1884.

e. Ko te ahua o te paanga whenua e meatia ana nga kai-tono kia riro mai ma te Kooti e homai ko ia he take tuturu ki taua whenua mo ake tonu atu.

f. Ko nga mea i riro mai ai ta maua maua ki taua whenua a mau nei ki a maua ko ia e whai iho nei ara:--

- (1.) Taha kanataraki i waenganui i nga tangata whai paanga ki taua Mangapoike Nama 2 Poraka me te Kamupene Whakanohono Whenua Maori o Niu Tirenī.
- (2.) Tiiti mekete, o te 3 o Hurae, 1888, na taua Kamupene Whakanohono Whenua Maori o Niu Tirenī ki te Peeke o Niu Tirenī.
- (3.) Tiiti tuku, o te 5 o Akuhata, 1890, taua Peeke o Niu Tirenī ki te Kamupene Whakahaere Whenua o te Peeke o Niu Tirenī.
- (4.) Tiiti tuku, o te 10 o Hurae, 1891, na te Kai-Rehita o te Hupirini Kooti o Niu Tirenī kei Kihipane ki taua Peeke o Niu Tirenī Whakahaere Whenua.
- (5.) Pukapuka kirimiri, o te 17 o Pepuere, 1892, i waenganui i te Peeke Whakahaere Whenua o Niu Tirenī o te taha tuatahi ko Wiremu Rii Rihi, o Kihipane, Roia e te taha tuarua a me maua ake (nga kai-tono) o te taha tuatoru.

g. He tuhī nga reta mai kia maua o roto o te Taone o Kihipane ko te Tari o Rihi me Tei, Roia, Karaitone Rori.

h. E hiahia ana maua ko nga whenua me nga paanga o katoa o nga tangata whai paanga o taua whenua nga whenua me nga paanga o katoa o ia tangata kua whakawhitia i te wharangi 1 o tenei tono i raro i taua maua ka tonu maua kia whakawhitia i raro i nga whakatau o tenei Kooti na reira i tukua atu kia ratou ki o ratou kai whakakapi ranei i runga i te rarangi ingoa kei konei. A e hiahia ana maua ko nga tangata katoa ano hoki e tono whai paanga ana ki tenei mea kia huaina he huinga e uru ana ki enei whakahaere.

I tuhia i Kihipane, i tenei te 21 o nga ra o Tihema, 1895.

TIMI KARA,
WI PERE,

(Na to rua Roia me Kai-whakahaere,
WIKITA KEREMU TEI).

Ki te Rehita o te Kooti Whakamana Take,
Kihipane

2

I taia i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tirenī, e HANGORA KOHITARA, Kai-ta a te Kawanatanga, Poneke.